

Klimatneutrala städer 2030 – Öppen Akademi

Medborgarengagemang med fokus på konsumtionsbaserade utsläpp

*”Klimatneutrala städer 2030 – Öppen akademi” är en kunskapsplattform för samverkan kring klimatneutrala städer med målet att (1) stödja de tre skånska mission-städerna Malmö, Helsingborg och Lund att nå målet att vara klimatneutrala 2030; (2) att utveckla kunskapsbaserade och transformativa processer för en klimatomställning samt att (3) stimulera till gränsöverskridande forskning. Plattformen inbegriper Lunds universitet, Malmö universitet, SLU Alnarp, Malmö stad, Helsingborgs stad, Lunds kommun samt näringsliv och andra organisationer. Varje år väljer deltagarna att arbeta med ett eller flera prioriterade tema för vilket insikter och rekommendationer tas fram. I arbetet betonas behovet av en **transformativ omställning**.*

Workshop – September 2024

Den 3 september 2024 anordnade ”Klimatneutrala städer 2030 – Öppen akademi” i samverkan med Helsingborgs stad ett seminarium och en workshop på temat ”Medborgarengagemang med fokus på konsumtionsbaserade utsläpp”. Eventet genomfördes inom ramen för ”Tillsammans för Helsingborg 2030”, ett förstudieprojekt för snabbare klimatomställning finansierat av Energimyndigheten inom ramen för Viable Cities verksamhet. Helsingborgs Avdelning för miljöutbildning och beteendepåverkan har ett politiskt uppdrag att genomföra klimatdialoger med stadens invånare för att undersöka invånarnas attityder, värderingar och beteende kopplat till klimatomställningen. Den stora delen av klimatdialogerna handlar om vad invånarna kan och vill förändra i deras livsstilar, samt vad de ser för möjligheter och hot i eventuella förändringar. Syftet med evenemanget den 3 september, som ägde rum på Helsingborgs Center för innovation, var att gemensamt diskutera utmaningar och uppslag kring invånarinvolvring gällande konsumtionsbaserade utsläpp.

Workshopen inleddes med en presentation av Jessika Luth Richter (LU) på temat ”Mainstreaming 1.5°C lifestyles- processes of interaction with citizen and stakeholders”, och vi fick ta del av Jessikas forskning och erfarenheter av att föra dialoger med medborgare med hjälp av spelet ”Klimatpussel”. Viktiga medskick från denna presentation var att medborgare är positiva till att ändra sina konsumtionsmönster när de ges alternativa vägar framåt i dialog med andra. Det är emellertid viktigt att inte diskutera ett ämne i taget utan att beakta att olika konsumtionsområde hänger samman i komplexa livsstilsmönster. Ett annat viktigt medskick är att acceptera att medborgardialoger tar tid. Därefter presenterade Anna Servavalli (MAU) om behovet av att hitta rutiner och strukturer för att nå in med resultaten från medborgardialoger i kommunens linjearbete. Ett budskap var att det inte finns rum för fler metoder utan att städerna måste bygga på den befintliga strukturen i förvaltningarna. Ett konkret exempel som framhölls var uppbygganden av ”Min plats”, ett verktyg för medborgardialog inom ramen för traditionell planering.

På eftermiddagen följde spännande presentationer och samtal med forskare, städer och samhällsaktörer kring möjligheter och begränsningar kring Medborgarengagemang. Seminariet koordinerades av Lena Neij (LU), Sofie Sandin Lompar (LU) och Jennifer Tong (Helsingborgs stad). Ett stort tack till våra talare – Olov Källgarn (Helsingborg stad), Louise Bonnevier (Malmö stad), Jon Andersson (Lunds kommun), Jessika Luth Richter (LU), Anna Seravalli (MAU), Steffanie Esse & Kajsa Lawaczeck Körner (Malmö stad), Kimberly Nicholas (LU), Christina Lindkvist (MAU), Johanna Alkan Olsson (LU) och Ebba Brink (LU).

Nedan följer några rekommendationer från presentationerna och det efterföljande samtalet.

Rekommendationer till städerna:

- Medborgarengagemang med fokus på konsumtionsbaserade utsläpp är ett svårt och relativt outforskat område. Sträva efter att gå från ad hoc insatser till en färdplan för framtida insatser.
- Tydliggör vad syftet med medborgardialogen är. Syftet påverkar hur processen bör utformas och vem som skall involveras.
- Ta fram en plan för hur resultatet från medborgarinvolvering tas vidare. Det är viktigt att kommunernas insatser för medborgarinvolvering följs upp med återkoppling till medborgare.
- Arbeta gärna med medborgare lokalt, i områdesprocesser, på stadsdelsnivå. Involvera gärna medborgare brett (skola, bibliotek, fritid, hem, jobb, näringsliv, etc.) och hitta de viktiga medborgarna.
- Det är ok att arbeta med specifika målgrupper, deltagandet i medborgardialogerna måste inte alltid vara representativt.
- Arbeta med en tredje part i dialoger, så att det inte uppstår direkta konflikter mellan kommundienstämman och medborgare.
- Fokusera på områden där klimatpåverkan är låg idag, men där man ser risken för ökade utsläpp framöver. Hitta modeller för värdeskapande kring låg klimatpåverkan.
- Fokusera på områden där klimatpåverkan är hög idag. Hitta modeller för värdeskapande kring låg klimatpåverkan.
- Ta fram nya modeller för dialoger – metoder som väcker känslor - som baseras på konst, spekulativ design etc.
- Utveckla narrativ kring framtiden och som relaterar till konsumtionsbaserade utsläpp.
- Utgå från kommunernas rådighet, men var öppen för att utveckla kommunernas roll - *som förebild, vägvisare och samordnare*.
- Arbeta gränsöverskridande med medborgardialoger, över förvaltningsgränser och kommungränser – arbeta för kunskapsutbyte och gemensamma processer för medborgardialog.
- Förstärk kompetens och garantera ett ständigt uppdaterat underlag för offentlig konsumtion. Detta inbegriper uppdateringar av klimatkalkylatorer.
- Låt de lokala energi- och klimatrådgivarna få en roll i dialogerna.
- Bjud in forskare som "critical friends" för feedback och reflektion: involvera studenter i kommunernas arbete.
- Analysera hur framtida styrmedel inom konsumtion påverkar det lokala näringslivet.

Rekommendationer till forskarna:

- Utveckla narrativ kring framtiden och som relaterar till konsumtionsbaserade utsläpp.
- Ta fram nya modeller för medborgarengagemang och medborgardialoger – exempelvis metoder som väcker känslor baserat på konst och spekulativ design etc.
- Forskarna kan vara en viktig koppling till politiken - utforska modeller och fokus för sådana processer.
- Utvärdera städernas arbete med medborgarengagemang med fokus på konsumtionsbaserade utsläpp; utvärdera olika modeller för medborgarengagemang, olika målgrupper, effekten av olika insatser, mm.
- Genomför longitudinella studier – har insatserna gjort någon skillnad över tid?
- Utveckla processer och insatser för reflektion.
- Genomför olika typer av studier kopplade till beteendeförändringar.
- Sammanställ kunskap på området till städerna, lyft fram goda exempel.

Vidare läsning och forskning i framkant

Medborgarengagemang med fokus på konsumtionsbaserade utsläpp

- Arnstein, S. R. (1969). A ladder of citizen participation. *Journal of the American Institute of planners*, 35(4), 216-224.
- Bates, C., & Rhys-Taylor, A. (Eds.). (2017). *Walking through social research*. Taylor & Francis.
- Brink, E., Vargas, A.M.F., & Boyd, E., (2023). Weapons of the vulnerable? A review of popular resistance to climate adaptation. *Global Environmental Change* 80, 102656.
- Collins, K., & Ison, R. (2009). Jumping off Arnstein's ladder: Social learning as a new policy paradigm for climate change adaptation. *Environmental Policy and Governance*, 19(6), 358–373. <https://doi.org/10.1002/eet.523>
- Cornwall, A., 2008. Unpacking “Participation”: models, meanings and practices. *Community Dev. J.* 43, 269–283.
- European Environment Agency (2023). *Delivering justice in sustainability transitions*. Briefing no 26/2023. <https://www.eea.europa.eu/publications/delivering-justice-in-sustainability-transitions/delivering-justice-in-sustainability-transitions/download.pdf.static>
- Eisner, E., & Powell, K. (2002). Art in science?. *Curriculum Inquiry*, 32(2), 131-159.
- Freire, P. (1996). *Pedagogy of the oppressed* (revised). New York: Continuum, 356, 357-358.
- Kvale, S. (2012). *Doing interviews*. Sage.
- Pereira, Â. G., & Völker, T. (2020). Engaging with citizens. In *Science for policy handbook* (pp. 78-95). Elsevier.
- Scott, J.C., (1985). *Weapons of the Weak: Everyday Forms of Peasant Resistance*. Yale University Press.
- Seravalli, A. (2023). Strengthening Urban Labs' Democratic Aspirations: Nurturing a Listening Capacity to Engage With the Politics of Social Learning. *Urban Planning*, 8(2), 335–346. <https://doi.org/10.17645/up.v8i2.6439>
- Vargas, A.M.F., Brink, E., & Boyd, E., (2024). Quiet Resistance Speaks: A Global Literature Review of the Politics of Popular Resistance to Climate Adaptation Interventions. *World Development* 177, 106530.
- Young, I. M. (2020). Justice and the Politics of Difference. In *The new social theory reader* (pp. 261-269). Routledge.

